

STEREO
HCD 32228

Merry Music for Children

HUNGAROTON
CLASSIC

L. MOZART: Toy Symphony

L. MOZART: Sleigh-Ride

W.A. MOZART: *Les petits riens*

SÜSSMAYR: The Name-Day

Gyermekszimfónia • Zenés szánkózás • Kis semmiségek • A nagypapa névnapja

VIDÁM ZENÉK GYERMEKEKNEK MERRY MUSIC FOR CHILDREN

LEOPOLD MOZART

Kindersinfonie

Gyermekszimfónia / Toy Symphony

Közreadja / Edited by Carl Reinecke

[1]	I. Allegro	4'09"
[2]	II. Menuetto	3'41"
[3]	III. Finale. Allegro	1'19"

Die musikalische Schlittenfahrt.

Zenés szánkózás F-dúr divertimento / Sleigh Ride. Divertimento in F major

(Gyermekszimfóniává átdolgozta / Arranged into Children Symphony by F.Th. Cursch-Bühren)

[4]	I. Allegro maestoso (Intrada)	1'07"
[5]	II. Allegretto (Schlittenfahrt)	2'06"
[6]	III. Andante molto (Das vor Kälte zitternde Frauenzimmer)	3'06"
[7]	IV. Minuetto (Des Balles Anfang)	2'34"
[8]	V. Rondo (Kehraus). Allegro	1'11"
[9]	VI. Allegretto (Schlittenfahrt)	1'05"

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Les petits riens K.Anh.10 (299b)

Kis semmiségek – balettzene (részletek) / – Ballet Music – (excerpts)

[10]	Ouverture. Allegro	3'13"
[11]	No. 1 Largo	1'40"
[12]	No. 2 (Gavotte)	1'06"
[13]	No. 3 Gavotte (joyeuse). Allegro	1'19"
[14]	No. 7 Adagio	0'57"
[15]	No. 8 (Tempójelzés nélkül / Without tempo indication)	1'29"
[16]	No. 10 Pantomime	2'06"
[17]	No. 11 Passepied	0'32"
[18]	No. 12 Gavotte	2'30"
[19]	No. 13 Andante	1'24"

FRANZ XAVER SÜSSMAYR

Das Namenfest

**A nagypapa névnapja – gyermekkantáta / The Name-Day – Cantata for Children
(Szöveg / Text by Johann Baptist Bergobzoomer)**

Közreadja / Edited by István Kecskeméti

[20] No. 1	Sinfonia: Maestoso – Allegro	5'24"
[21] No. 2	Coro <i>Brüder, kommt und richtet euch</i>	5'24"
[22] No. 3	Aria <i>Komm, süßer Schlaf</i>	2'42"
[23] No. 4	Aria (Leopold) <i>Unser aller Gott und Vater</i>	2'43"
[24] No. 5	Aria (Jeanette) <i>Liebe Brüder, seht mich an</i>	2'58"
[25] No. 6	Quintett (Franz, Jeanette, Leopold, Pepi, Heinrich)	2'29"
<i>O, wie klopft mein Herze hier</i>		
[26] No. 7	Aria (Leopold) <i>Wer anders spricht, als wie er denkt</i>	3'19"
[27] No. 8	Recitativo (Ferdinand, Heinrich, Jeanette, Franz, Leopold, Pepi)	0'44"
<i>Nimm meine Rosen hin!</i>		
[28]	Coro <i>Den Strauss, denn wir hier binden</i>	2'35"
[29]	No. 9 Ariette (Ferdinand) <i>Ich singe und sage</i>	1'04"
[30]	No. 10 Finale <i>Welche Freude, welche Lust</i>	4'06"

Összidő / Total time: 68'05"

Liszt Ferenc Kamarazenekar

Liszt Ferenc Chamber Orchestra, Budapest [1–19]

Hangversenymester / Leader: János Rolla

Művészeti vezető / Artistic Director: Frigyes Sándor

A Magyar Rádió és Televízió Gyermekkara

Hungarian Radio & Television Children's Chorus [20–30]

Szólisták / Soloists: Mária Benedek, Katalin Petrő, Zsófia Kiss, Éva Várszegi, Annamária Herczku,

Edit Kovács, Ágnes Decsi, Erzsébet Hajdu, Valéria Csányi

(Karigazgató / Chorus master: Valéria Botka)

A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara

Budapest Symphony Orchestra [20–30]

Vezényel / Conducted by

László Csányi

Német nyelven / Sung in German [20–30]

Ez a lemez érdekes bepillantást nyújt a Mozart családnak és baráti körének tevékenységébe. Mind a négy elhangzó alkotás meghatározott alkalomra íródott és meghatározott programmal rendelkezik. Mozart balettzenéjét leszámítva telítve vannak igazi délnémet zenei humorral, és valamennyit gyermekeknek, illetve gyermekelőadóknak szánták.

A XX. század közepéig a *Gyermekszimfónia* szerzőjéről Haydn tartották. A szerzőséget illetően már Haydn életében is voltak kétségek, és keletkezésének körtülményeiről különféle legendák keletkeztek. Az egyik szerint „Egy nagy vásáron Haydn a játékárusok asztalanál vidám gyerekek egy csoportját pillantotta meg, akik játek hangszereken játszottak. Az idős mester hazasiettett, és másnap reggel megírta szimfóniáját, amelyben különböző szólamokat írt azokra a hangszerkre, amelyeket a gyermekeknél látott.” Más források szerint Haydn hercegi pártfogójának gyermekei számára komponálta a szimfóniát. Valójában a Gyermekszimfóniának semmi köze sincs sem a vásáron játszó békcsi, sem az Esterházy gyermekekhez. A korabeli forrásokban fellehető cím a „*Sinfonia Berchtelgadensis*” többet árul el az eredetéről. Berchtesgadenben, ebben a Salzburghoz közelí hegyi faluban volt egy játékgár, ami főként fából készült játékszereket – tancoló babákat, kis dobozokat, hintalovakat, vadászfigurákat és madárhangokat utánzó sípokat – szállított a világhírű nürnbergi játékvasárra. A salzburgi találtak ki ilyen játékokat, amit egyértelműen bizonyítanak az egyik hercegérsek által épített helbrunni palotában található, vízzel

mozgatott figurák. Ezek a játékok annyira népszerűek voltak, hogy bizonyos alkalmakkor, amikor az asztali zene különleges vendégeknek vagy magának a hercegérseknek szolt, a játék hangszereket is gyakran használták, és ezt a fajta zenélést nevezték *Berchtesgader Musiknak*.

Leopold Mozart is írt ilyen zenei tréfákat. A 14 éves Wolfgang írja egyik levelében, hogy a szülei házban is játszottak ilyen zenét, és Leopold egyik tanítványának zenei pályafutása is egy efféle alkotással indul. Maga Leopold is kedvelte a furcsa hangszerek segítségével elért természetutánzásokat programzeneiben: A „*Divertimento militare*” című alkotásában sípokat és dobokat írt elő, a „*Sinfonia pastorella*”-ban havasi kürtöt, a „*Bauernhochzeit*”-ban dobokat és fütyülést, a „*Sinfonia da caccia*”-ban pedig kutyauagatást és kiáltozást. A „*Gyermekszimfóniá*”-ban a dallamot két hegedűre és egy gordonákra bizzza, de a vonós hangszerek mellett játéktrombirát, játékdobot, triangulumot, kereplőt és vízzel töltött játéksípot, valamint a kakukkolást utánzó hangokat is előír. Nagy humorérzékkel használta ezeket az eszközöket kis szimfóniája három tételenek (*Allegro*, *Minuet*, *Finale*) megalkotásában. Ez utóbbi háromszor ismétlődik egyre gyorsabb tempóban.

Másik példa Leopold Mozart zenei humorára és a program naturalista ábrázolásához való érzékére a *Zenés szánkózás*. A program itt egy lovasszánon bába menő társaság utazását meséli el. A tételecímek lefestik a mozgalmas darab részleteket tartalmát: Szánkózás, A hidegtől reszkető fehérném, A bál kezdete, Utolsó tánc és Szánkózás hazafelé.

Wolfgang Amadeus Mozart *Kis semmiségek* című balettzenjét párizsi tartózkodása idején komponálta 1778-ban. A darab Mozart és egy világhírű táncos-koreográfus, Jean-Georges Noverre, barátságának köszönhette léjtét. Noverre Mozart leghűségesebb barátja volt Párizsban, aki befolyását felhasználva igyekezett 22 éves barátja útját egyengetni a hírnévhez. Megpróbált egy operamegbízást szerezni Mozartnak, de törekvése a párizsi intrikák miatt meghiúsult. Mozartot minden össze egy balett írására kérték fel. Sőt a hússtéyles ciklusból csak 13 származik tőle. A balett bemutatója 1778. június 11-én volt a párizsi Nagyoperában, Piccinni vígoperája után. A program nem említi a zeneszerző nevét, és a lelkes sajtó, amelyik a táncosokat és koreográfusokat dicséri, sem tesz említést Mozatról. Ez a sérts nagyban hozzájárult Mozart Párizsban elszenvendett csalódottságához és kiábrándultságához. Noverre-ét joggal tekinthetjük a francia balett egyik legnagyobb alakjának azután, hogy megreformálta a táncstílust. Mint Diderot és Rousseau nézeteinek védelmezője koreográfiáiban a természetességre törekedett, és így, az előző korokhoz hasonlítva a legvalóidibb pantomim műfajának megeremtője volt. A kis semmiségek cselekménye három, egymástól független jelenetből áll, amelyek közül a

harmadik, Cupido pajkossága, tette a legnagyobb hatást a közönségre. Ebben Cupido egy fiúruhábba öltözött pásztorlányt mutat be két másik pásztorlánnak. Mindketten szerelmesek lesznek a „fiúba”, aki csak úgy tud szabadulni tőlük, hogy elárulja kilétéit és felfedi kebleit. Mozart franciás zenét komponált erre a gall ízléssel megírt pikáns történetre. Nem könnyű kideríteni, hogy a húsz téTEL közül melyik származik tőle. A ragyogó nyitány, a gavotte-ok és a Pantomime bizonyára Mozarté.

Franz Xaver Süßmayr elsősorban Mozart fiatal tanítványaként ismert, aki tanára Requiemjét befejezte. Zeneszerzői tevékenysége napjainkban kevésbé ismert, pedig korának egyik népszerű daljátékszerzője volt. Színpadi művein kívül nagyszámú alkalmi kantátáját is ismerjük. A *nagypapa névnapja* különös alkotás: gyermekszólistákra, -kórusra és zenekarra íródott. Egy bizonyos Lang báró névnapján adta elő a művet a báró hat unokájára. A kantátá Haydn és Cimarosa operáinak stílusára emlékeztet. Magas követsémenyeket támasztó koloratúr-áriái óriási ügyeséget igényelnek a szólam kis megszólaltatóitól.

Farkas Zoltán

This disc offers an insight into an interesting activity of the Mozart family and their circle of friends. All four works were composed for some specific occasion, being based on a programme. Apart from Wolfgang Amadeus Mozart's ballet music, the others are full of real South German-Austrian musical humour. They are intended for children or for child performers.

Until the mid-20th century the *Toy Symphony* was attributed to Haydn. There were doubts about the authorship already in Haydn's lifetime, giving birth to legends concerning the way it originated. According to one, "At a big country fair, Haydn noticed a group of merry children around the stalls of toy makers, making music on toy instruments. The aged maestro hurried home and by the following morning wrote his symphony, in which he assigned parts to all the instruments he had seen the children with. This is how he created his puppet show written for instruments". The aged maestro hurried home and by the following morning wrote his symphony, which he assigned parts to all the instruments he had seen the children with. According to other sources, Haydn composed the little symphony for the children of his princely patron. In fact, the Toy Symphony has nothing to do with Viennese children playing at a fair, or with the young Esterházy. The name in contemporaneous sources says much about the origin of the piece: 'Sinfonia Berchtoldsgadensis'. Berchtesgaden, the mountain village near Salzburg, was the site of a toy factory which provided the world-famous Nuremberg toy trade with various playthings mainly made of wood: danc-

ing dolls, little boxes, rocking horses, figures of hunters and bird-shaped pipes and whistles. Salzburgers were fond of such toys, as is clearly shown by the figures, moved by water, in the Hellbrunn palace, built for one of the prince archbishops. These toys were such favourites that, on special occasions, when table music was played for distinguished guests or the prince archbishop himself, the toy instruments were often used as well, and this kind of music making was called "Berchtesgader Musik".

Leopold Mozart was fond of such musical jokes. In one of his letters, the 14-year-old Wolfgang wrote that such music was also played in the Mozart home, and one of Leopold's pupils started as a composer with a work of this kind. Leopold was fond of naturalistic effects achieved by using curious instruments in his programme works. In the "Divertimento militare" he prescribed pipes and drums, in the "Sinfonia pastorella" an alp-horn, in the "Bauernhochzeit" drums, whistling and a pistol shot, and a hunter's horn, barks and shouts in the "Sinfonia da caccia". In the Toy Symphony he entrusted the melodic material to two violins and a cello, and alongside the strings he applied a toy trumpet, a toy drum, a triangle, a rattle and water-filled toy pipes and sounds to imitate the cuckoo, the nightingale and the quail. He used these devices with great sense of humour to create the three movements of his little symphony: the Allegro, the Minuet and the Finale. The last is repeated three times with increasing speed.

Another example of Leopold Mozart's use of

musical humour and sense for naturalistic portrayal of a programme is "Die musikalische Schlittenfahrt" (Sleigh-Ride, 1755). The programme here tells of trip to a ball on a horse-drawn sleigh. The titles of the movements depict the detailed content of the piece bustle in the stable; the sleigh-ride; women shivering of cold; a minuet: beginning of the ball; the conclusion; the sleigh-ride home.

Wolfgang Amadeus Mozart composed his ballet music *Les petits riens* during his stay in Paris in 1778. The piece owes its existence to a friendship between Mozart and the world-famous dancer and choreographer Jean-Georges Noverre. Noverre was a most loyal friend to Mozart in Paris, supporting the 22-year-old composer's endeavours to earn fame there. Using all his influence, he tried to gain an opera commission for Mozart but intrigues in Paris wrecked the plan, and Mozart was only commissioned to write ballet music. Even of this 20-movement cycle, only thirteen were written by him. The ballet was premiered on June 11th 1778, at the Paris Grand Opera, after an opera buffa by Piccinni. The programme did not mention the composer by name and the enthusiastic press, which had much praise for the choreographer and the dancers, made no mention of Mozart either. This slight conveys well all the failures and disappointments Mozart suffered in Paris. Noverre was rightly considered one of the greatest figures of the French ballet, since he reformed the style of dancing. An advocate of the principles of

Diderot and Rousseau, he aimed at naturalness in his choreographies, and by comparison with the previous periods, he created a genre of much greater verisimilitude: pantomime ballet. The plot of *Les petits riens* consists of three scenes, independent of one another, of which the third, Cupid's Mischief, made the greatest impression on the audience. Cupid introduces a shepherdess in boy's clothing to two other shepherdesses. Both girls fall in love with "him", who can only ward off their approaches by revealing her identity and displaying her bosom. Mozart composed French style music for this racy story in the Gallic taste. It is not easy to establish which of the twenty movements are by him. The splendid Ouverture, the gavottes and the Pantomime are certainly Mozart's.

Franz Xaver Süßmayr is mainly known as the pupil of the younger Mozart who completed his teacher's Requiem. His activity as a composer is little known these days. He was one of the popular Singspiel composers of his time. Apart from his stage works, many of his cantatas for specific occasions have come down to us as well. *Das Namenfest* (The Name-Day) is a curious piece for child soloists, children's choir and orchestra. It was performed on the name-day of a certain Baron Lang by his six grandchildren. This children's cantata resembles the operatic style of Haydn and Cimarosa. Its exacting coloratura arias require great skills on the part of the little performers.

Zoltán Farkas

Our recording destined for young persons presents Mozart's famous opera commented by the tale of the libretto in Hungarian.

[AAD]

Recording Producer: Jenő Simon [1] – [19], Dóra Antal [20] – [30]

Balance Engineer: Károly Peller [1] – [19], Judit Lukács [20] – [30]

Recorded at MAFILM Studio on 1979 [1] – [19] and Hungaroton Studio [20] – [30] on 1967

Print cover: The Graham Children by W. Hogarth

Design: Miklós Juhász

This Compilation

© 2003 HUNGAROTON RECORDS LTD.

CD is manufactured by Sony DADC in Austria